

ชื่อเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข
ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอพยุหะคีรี
ผู้วิจัย นายสมพร หลงพิมาย
ปีที่วิจัย 2563

บทคัดย่อ

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอพยุหะคีรี ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอพยุหะคีรี 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอพยุหะคีรี กลุ่มเป้าหมาย การสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาเสพติดของศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 23 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอพยุหะคีรี จำนวน 9 คน ครูและบุคลากรสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอพยุหะคีรี จำนวน 14 คน ประชุมระดมความคิด ถอดบทเรียนแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข Best Practices จากศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยที่ได้รับรางวัลเสมาระดับเพชร ป.ป.ส จำนวน 2 ศูนย์ จำนวน 9 คน กลุ่มเป้าหมายในการตรวจสอบ ยืนยัน และประเมินแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข (ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบประเมินสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ตามแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการดำเนินงาน สถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอพยุหะคีรี สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุขพบว่าแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอพยุหะคีรี ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการป้องกัน มีแนวทางดำเนินการสรุปได้แก่ การจัดประชุมชี้แจง มอบนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนจัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษา การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนิน การจัดระบบการบริหารจัดการเรียนการสอน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มเสี่ยง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดให้มีแผนการบริหารความเสี่ยงด้านยาเสพติดในสถานศึกษา การนำผลของการประเมินโครงการมาปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

2.2 ด้านการค้นหา มีแนวทางดำเนินการสรุปได้แก่ การชี้แจงทำความเข้าใจต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง การตรวจปัสสาวะผู้เรียนที่อาจเป็นกลุ่มเสี่ยง การมีการจัดหาเครื่องมือสำหรับจัดเก็บข้อมูล นักศึกษา จัดการตรวจสุขภาพและหาสารเสพติด การวิเคราะห์ กำหนดวิธีการแก้ปัญหา/พัฒนา ผู้เรียน การสรุปรายงานผลการตรวจหาสารเสพติด

2.3 ด้านการรักษา มีแนวทางดำเนินการสรุปได้แก่ การประสานแผนการดำเนินงาน ร่วมกันกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการติดตามข้อมูลข่าวสารยาเสพติด การจัดกิจกรรม แนะนำ การพูดคุยปรึกษาหารือ การจัดให้มีแผนแนะนำ การติดตาม ประเมินผล และรายงานผล อย่างต่อเนื่อง การสรุปรายงานข้อมูลการใช้สารเสพติดในสถานศึกษาต่อผู้บังคับบัญชา การนำข้อมูลที่พบจากกระบวนการรักษามาพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.4 ด้านการเฝ้าระวัง มีแนวทางดำเนินการสรุปได้แก่ การดำเนินการเฝ้าระวัง ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนร่วมกับองค์กรนักเรียน ภาคีเครือข่าย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาทักษะชีวิตที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ที่หลากหลาย การวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นรายบุคคล การสื่อสารระหว่างครู และนักศึกษา การสร้างเครือข่ายเพื่อป้องกันและเฝ้าระวัง เรื่อง ยาเสพติดทุกภาคส่วน การจัดกิจกรรมป้องกันการติดยาซ้ำ

2.5 ด้านการบริหารจัดการ มีแนวทางดำเนินการสรุปได้แก่ การประชุมเพื่อกำหนด นโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ การชี้แจงนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดใน สถานศึกษา การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างเครือข่าย การจัดประชุม มอบหมายหน้าที่ให้ คณะทำงานดำเนินการพัฒนาระบบการนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผล การจัดทำคู่มือ หลักสูตร ยุทธศาสตร์แผนงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษา การจัดอบรม พัฒนาครูแกนนำนักเรียนแกนนำในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของคู่มือศูนย์การศึกษาฯ นอกกรอบและ ตามอัยยาศัยอำเภอพยุหะคีรี โดยผู้เชี่ยวชาญโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด